

СТАНОВИЩЕ

**За дисертацията на Николай Шушулов
на тема „ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛНИЯ МЕДИУМ ВЪРХУ СТЕНОПИСТТА ОТ СРЕДАТА НА 90-
ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК ДО ДНЕС – ХУДОЖЕСТВЕНИ ПРАКТИКИ“**

от проф. Д-р Боян Добрев

Както във всяка една сфера на човешките дейности, така и в областта на изкуството, днес сме свидетели на фундаментални промени. Класическите техники отстъпват пред новите дигитални форми и това е процес, който бих казал върви към приключване. Утвърдени от вековете художествени практики, олицетворение на специалност „Стенопис“, под влияние на дигиталния медиум, търпят неизбежни трансформации. В архитектурната среда са настъпили значими промени от технологично и функционално естество, които трябва да намерят подходящата си интерпретация. Многовековни фабрики за бои, спират производството си. Практикуването на разбирания, технологии и практики от миналото става все по-рядко търсена и ограничена в областта на реставрацията дейност. Изследването на състоянието на класическите изразни средства и тяхната адаптация към съвременността е основната тема на дисертацията и тя разбираемо е от особена значимост. Бих казал, жизненоважна. значимост. В контекста на гореизложеното, разбираемо е моето голямото внимание и интерес към дисертацията на Николай Шушулов, тъй като тя е насочена към спасяването на специалността.

Необходимостта от предифиниране на границите, дейностите и практиките на художника стенописец в съвременната духовна и пространствена среда е безусловна и неотложна. Състоянието на проблема е добило критични измерения. Ще си позволя да цитирам мисъл изложена от докторанта в дисертацията:

- „Краят на историята на изкуството не означава, че изкуството или изкуствознанието са достигнали своя край, той просто регистрира факта, че в изкуството, както и в мисловните образи за историята на изкуството, се очертава края на една традиция, която от модернизма насам в добре познатия ни вид се е превърнала в нанон“ – Ханс Белтинг, „Еполози на изкуството, или на края на изкуството“

Дисертационният труд е с общ обем от 180 страници, традиционно състоящо се от увод, изложение (три глави), заключение, библиография, приложения, илюстрации.

Неоходимостта от преосмислянето на класическите практики в стенопистта и нейните

социални функции е обосновано представено в увода на докторантурата. В основното изложение, докторанта прави изчерпателен преглед на проблемите пред изкуствата в архитектурата и съвременните художествени форми. Включен в този преглед е обширен период. Написаното от докторанта не е механично изложение и регистрация на съществуващото състояние, а ясно изявена позиция, в която фактите са доказателствения материал за осмиленото и дифинираното в етапите си развитие на проблематиката. Това е един от безспорните качества на докторантурата. За мен от особено значение е подкрепеното с факти разбиране за стенописта като пространствено обусловено изкуство и препратката към съвременни форми, като инсталацията.

Сред практиките на съвременния художник, работещ в сферата на публичното пространствено обусловено изкуство са разгледани широк спектър от нови изразни средства. В този диапазон от дейности, авторът включва работа с текст, светлина, видео, различни дигитални форми, перформанси и разнообразни хибридни форми на предходно изброените. Приложението им е отразено в детайли. Открити са иновативните им характеристики. Интегрирането на автори като Олафур Елиасон в представата за съвременно публично изкуство в архитектурна среда е сред приносите на докторанта Николай Шушулов.

Докторанта има принос и в преодоляването на диспропорцията между световните практики и терминологията в България относно разглежданата тема. Разгледаните проблеми имат нужда от съответната терминология на български език и дисертацията на Николай е крачка към създаването на така необходимият ни понятиен фонд, без който изложенията по темата биха били нечетливи.

Принос но е изложението в края на трета глава, очертаваща настоящето състояние на тези нови художествена практики в България. Новите практики и тяхната кричина обосновка са важна предпоставка за развитието на специалността и нейново бъдеще. Съпътстващия докторантурата изобразителен материал е много богат и убедително подкрепя тезите на докторанта.

Като заключение, бих желал да подчертая, че докторанта Николай Шушулов има значим принос в анализирането и прединирането на проблематиката и практиките свързани със съвременната стенопис.

Би трявало да се допълни, че подобни разработки, почти липсват на български език и са

повече от необходими за цялостното преосмисляне на проблемите свързани с дейността на художниците, работещи в публичното пространство. Стенописът е съществена част от българската художествена култура и подобни дисертации, като тази на Николай Шушулов, спомагат за адаптирането и към съвремието,, както и за запазването на важна роля на художника стенописец и в бъдеще. Предпоставките за това са налице в световен план, важното е те да се осмислят в нашата образователна практика.

С убеденост давам висока оценка и препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Николай Шушулов образователната и научна степен „доктор”

ПРОФ. Д-Р БОЯН ДОБРЕВ

26 АПРИЛ, 2017, СОФИЯ